

Sierde stemrecht is verleend geworden. Van katholiek of liberaal zouden zij niets bekomen hebben.

Dit zijn echter al dingen die wij beter mondelings kunnen bespreken.

Ik zal u eenige inlichtingen geven over de loonen. Het loon van een vlasbewerker is 8 stuivers en de kost; op de kost 14 stuivers. Maar er wordt hier weinig vlas bewerkt; het trekt al weg naar Zele en Lokeren en er wordt weinig vlas nog gezaaid; er komt niets meer van. Nochtans heb ik van eenen vlasfabrikant hooren spreken die hier veel vlas koopt en welk zijne rekening verleden jaar sloot met een boni van 360,000 fr. Een enkel man gaat dus met de welvaart weg van 360 boeren en nog van meer werkmenschen. Het vlas en de gerste waren twee bronnen van welvaart voor boer en werkmans. Nu koopt de vlasfabrikanten hier met geheele gewesten en de brouwer al de woningen, en hij smeert aldus de boeren met hun eigen vet, met hun te trakteren. De laatste penning van den boer is nog voor den brouwer: moet hij van zijne pachthoeve weg, hij gaat in een herbergske.

Een boerenknecht wint van 10 tot 14 fr. per maand en een boerenwerkmans wint per dag 7 tot 8 stuivers en de kost. Maar welken kost! 's Morgens een masteluin smouterham en dan rogge en verwarmde aardappels; 's middags pap van karnemelk en roggenbrood en rijst en meel; aardappelen met ajuin en pillekens saus. In den vasten moeten wij daar nog voor lezen of almoezen doen in den vastenblok. 's Namiddags rogen smouterhammen en 's avonds wederom overschot van patatten gestoofd. Boter krijgt de boerenwerkmans niet; deze gaat bij den winkelier, die ze vervalscht en naar de stad brengt en ze dus vervalscht verkoopt aan den werkmans. Met het geld dezer boter haalt de boer zijn gerief bij den winkelier, zooals rijst, meel, zout, koffij, suikerij en al wat hij verkoopt.

De boerenwerkmans eet nooit eieren, al waren zij zeer goedkoop. De ambachtsman (metser, timmerman, enz.) wint per dag 18 tot 20 stuivers en de kost; zonder de kost 12-50 tot 2-75 fr. 's Zomers werkt men bij den boer van 5 ure 's morgens tot 8 ure 's avonds. 's Winters des morgens van bij donker tot 's avonds bij donker.

De eischen van den boerenwerkmans en ambachtsman zijn dat zij op gelijken voet zouden behandeld worden als de werkmans van stad, en onder ander een Werkrechtersraad op den buiten.

Nog een laatste woord: de handwever wint 1-50 fr. voor 12 uren te werken; verf, licht, sterk pap en spoelenmaken moet hij daarvan betalen; hij moet daarom een werk verrichten van 15 of 16 ellen te weven, volgens de kwaliteit van het goed dat hij maakt.

Uit Wontergem 'n rijke schoolier

Op den 14 December kwam de pastoor van zijn parochie bedelen om een nieuw altaar te plaatsen. Zelfs bij de armste menschen sturde hij zich aanbieden, en als die lieden zegden dat zij niets bezaten en bijgevolg niets konden geven, was onze vriendelijke pastoor kwaad en zegde nog: gij zult geen geluk hebben.

Hij ging toen in eene herberg en maakte daar zijne complimenten als bij andere lieden. De vrouw gaf een 2 frankstuk, maar de herder trok zulk een vieze gesp dat er geen sap zoo een figuur kan maken, en sprak op barschen toon: Ik zal weer komen, en ziet dat het dan wat vetter is, juist alsof zij daar toe verplicht waren! Men zou haast zeggen dat dit geen pastoor maar wel een deurwaarder is.

Eenigen tijd nadien kwam een arme man aan zijne deur een stuk brood vragen en die goedgehartige (?) man gaf den dompelaar een cent, en.... de deur was toe. Dat was min dan 2 frank, hé? Maar wij verzoeken onzen pastoor ons gerust te laten, en in zijne leugenkuip op de socialistischen niet meer te schelden en te lasteren; hij zou beter doen 't blad *De Landbouwer* in ons huis te laten en er niet meer om te komen, want wees er zeker van, mijnheer de pastoor, als gij nog komt zal ons deuren gesloten zijn.

Uit Landegem

De burgemeester van Landegem, zekere De Kerchove d'Ousselgem, een nobillon die een andere waarde bezit, heeft eenige dagen geleden eene heldendaad verricht; hij verdient een standbeeld.

De pastoor van Landegem moest ingezaid worden. De burgemeester had de muzieken van Nevele uitgenoodigd om aan den feest deel te nemen. Het klerikaal muziek,

bijgenaamd « Het guldeken dorst » is ja loersch van 't onafhankelijk muziek. Daarom waren twee schopjongens van « Het guldeken dorst » den burgemeester gaan opzoeken en hadden dien man schrik aangejaagd. Het onafhankelijk muziek bestond uit socialistischen, er zou ruzie geweest zijn, enz., enz.

De burgemeester beefde dat het vaderland in gevaar was. Hij roept pastoor, koster en garde-champetter bijeen om de zaak te onderzoeken, de uitslag van den groote raad was dat men aan alle muzieken zou verbieden te spelen.

Men verwittigde daarvan de belanghebbers, maar het onafhankelijk muziek was toch naar Landegem gegaan. Aan het uiteinde van het dorp stond de andere veldwachter de muzikanten af te wachten met een papier in de hand. Het was verboden te Landegem muziek te spelen in de straten van het dorp.

De muzikanten gingen alsdan in de herbergen. Nieuw verbod! In de herbergen ook niet te spelen! Daarenboven doet de burgemeester als een voorzitter van het Hof van Assisen: hij deed uit de herbergen het publiek buiten drijven.

Aan de deur van het stadhuis was nochtans niets aangekondigd, dat besluit was dus niet en niettegenstaande dat, deed de burgemeester de gendarmen tusschen komen de herbergen ledig te maken.

Maar M. de Burgemeester, waar hebt gij naar school geweest? Maar al de boeren weten dat de wet zoo'n handelwijze tegensprekt. Oh! misschien beschijnt het licht dat de boeren beschijnt uw kasteel nog niet.

Uwe macht is groot, maar uwe rechtwetenschap is klein. Misschien zullen de herbergiers en de handelaars u dat wel eens herinneren bij de aanstaande kiezing. Wij nemen akte van die heldendaad en van uwe bekwaamheid, fiere kasteelheer, en wij zullen voor u zorgen.

Uit Lembeek

Aan de heeren pastoor en onderpastoor
Mijnheeren,

Sinds verscheidene weken houdt gij u bezig met op de kap der socialistischen leugens uit te kramen. Uwe kerk, die eene bidplaats zou moeten zijn, is in eene meetingzaal herschapen, met dit verschil, dat bij u niemand het recht heeft te komen tegenspreken.

Dat is van uwentwege niet heel eerlijk gehandeld.

Als gij vindt dat de socialistischen de menschen op den verkeerden weg helpen, dan is het uw eerste plicht naar hunne meetings te komen en daar aan het publiek te bewijzen dat zij dwalen of liegen.

Dit doet gij niet, omdat gij bij u zelven zegt: die alleen spreekt heeft altijd gelijk.

In uwe predikatiën zegt gij, dat de socialistischen de vernietigers zijn van den godsdienst en ik ga u in eenige woorden bewijzen, dat het juist de priesters zijn die hunnen godsdienst naar den duivel helpen, door zelf niet te doen wat zij ons wijs maken.

Gij hebt ons geleerd dat Christus in een stal geboren is en dat hij leefde tusschen het arme volk; dat hij de armen lief had en de rijken verachtte; dat men op aarde moet lijden om in den hemel te geraken.

Voldoet gij aan die twee punten?

Vooreerst gij leeft tusschen het arme volk niet, want als men op eene gemeente komt, moet men nooit vragen waar de pastoor woont, men gaat maar naar het grootste huis der gemeente en men is zeker van in het huis van den pastoor terecht te komen.

Ten tweede, gij hebt de rijken lief in plaats van de armen.

Dit kan men best zien als er eene begraafplaats heeft. Is het een arme werkmans, met een kort gebed en eene kleine zegening zakt hij den put in, maar... is het een rijke, dan wordt er gewierrookt en gezongen, dan luiden de klokken dat hooren en zien vergaan.

Dit bewijst dat gij meer aan de stukken van vijf frank gelooft dan aan uwen God.

Ten derde, moest het waar zijn, zooals gij ons wijsmaakt, dat men op aarde moest lijden om in den hemel te kunnen geraken, dan ben ik zeker dat al de pastoors, onderpastoors, paters en al wat leeft op de domheid der menschen, zouden branden dat het kraakt.

Liegt zooveel gij wilt, gij zult toch aan geen enkelen verstandigen mensch wijs maken, dat het van lijden is dat bovengenoemde personen zulke dikke buiken en zulke hooggekleurde wangen hebben.

Het is een algemeen gekend feit, dat een magere priester al zoo raar is als een vette fabriekwerker.

Wilt gij nu dat wij nog meer bewijzen leveren, dat gij zelf de groote afbrekers zijt van

uwen godsdienst, door uwe daden niet over een te brengen met uwe woorden, dat is aan u gelegen.

Laat gij ons met rust, dan zullen wij het volk de middelen aanwijzen om zijn ongelukken toestand te verbeteren; gaat gij echter voort met lasteren en liegen, dan verzekeren wij u, een artikelje te zullen geven dat aan uw ribben zal hangen.

En gij, werklieden van Lembeek, leest alle dagen *Vooruit* of *Le Peuple*, dit zijn de eenigste bladen die de rechten en het loon van den werkmans durven verdedigen.

MARTIN.

Nota der Redactie. — Aan de vrienden uit alle gemeenten en dorpen wordt dringend verzocht ons brieven te schrijven over den toestand in hunne gemeente. De onrechtvaardigheden en de misbruiken blijven maar bestaan omdat zij onbekend blijven.

Aan de vrienden op voorhand dank. REP.

Het Soldaatjespel

Alle jongelingen, van 19 jaren oud, moeten zich op het stadhuis aanbieden om een lotje te trekken wie van hen soldaat worden moet. Zoo spreekt de wet.

Hij nochtans, die 1600 franken te veel bezit, kan een ander in de plaats van zijnen zoon laten optrekken.

Wie van u, landlieden, kan 1600 franken missen?

Uwe zonen zullen soldaat worden.

Waarom is er een leger in ons land van doen?

De rijke menschen zeggen om het vaderland te verdedigen.

Het vaderland verdedigen dat niet bedreigd wordt of niet kan bedreigd worden, hetzij gelijk door welk land!

En was dat nog zoo, is het dan rechtvaardig dat alleen de armen van stad en buiten dit werk moeten verrichten?

Kunnen de arbeiders van stad of buiten een land lief hebben, waar zij ellende en armoede lijden, waar hun alle recht wordt onthouden?

Welken hond zal den meester beschermen, die hem hard laat werken en als belooning hem laat verhongeren en stokslagen toedient?

O, dit dier, ver van zijnen meester te beschermen, zou hem het vleesch uit de beenen bijten. Maar de menschen bijten niet; zeer verduidelijk verdragen zij dit alles.

Wie in de eerste plaats zou soldaat moeten worden om het vaderland te verdedigen zijn de rijken, doch zij zijn er te lui om.

En dan komen zij ons, werklieden, beschuldigen geen vaderlandsliefde te hebben, terwijl zij den moed niet hebben de wapens te dragen om hun eigen goed te verdedigen.

Het leger is noodig om de orde te handhaven! zeggen weer de rijke menschen.

De orde! Wat noemen zij orde?

Al werkende honger lijden, de werklieden van alle rechten en vrijheden berooven, de rijke menschen een leven laten lijden in weelde en in wulpsheid, en zich met het zweet van den arbeider vetmesten!

Ja dat noemen zij orde.

Zij beschuldigen de socialistischen van wanorde, omdat zij streven naar de ontvoogding der arbeiders van stad en buiten; omdat zij trachten de ellende met al zijne slechte gevolgen uit te roeien; omdat zij willen dat alle menschen recht hebben op leven; omdat zij niet willen dat de arbeiders zich moeten afbeulen voor een handsvol nietsdoeners. Ha dat is wanorde, en gij, zonen van den arbeider, gij, zonen van den landman, moeten de wapens opnemen om de geldkas te verdedigen der rijken, die gij met uwe ouders hebt helpen vullen.

Zij, de rijke nietsdoeners, zijn te lui en te laf hun gestolen goed te verdedigen.

Men zal u leeren schieten, u leeren kappen, u leeren moorden (een verbod van God) en wee dan uwen vader, broeders en zusters, wanneer zij luide om brood en recht zullen vragen.

Wee hen die aanspraak zullen maken op het goed dat hen ontstolen is. Uwe kogels zullen hen het hart doorboorden, uwe bajonetten den buik openreten.

Gij zult niet mogen terugdeinzen eene vader of moedermoord te plegen, de orde, de wet wil het. En middelwijd vervliegen uwe dienstjaren.

Straks zijt gij van het soldaatjespel vrij. Straks wordt gij weer in het leger der werklieden ingelijfd; weldra ook moet gij om brood en rechten vragen en diezelfde kogels en bajonetten zijn op u gericht. De orde, de wet wil het.

Maar het leger moet bestaan!

Wat zouden de rijken met hunne zonen

uitrichten, zij kunnen toch allen geene advokaten, priesters, geneesheeren, enz. worden. Zij krijgen eene plaats in 't leger, worden met goud beladen en trekken op den hoop toe eene solde van eenige duizende franken in 't jaar. Zij alleen zijn in staat u het best te leeren moorden, uwe vijanden en vrienden te leeren kennen.

Doch genoeg. Is het leger wel noodig, dat aan het land, dus aan ons allen, jaarlijks verscheidene miljoenen franken kost?

Neen, een leger is in ons België niet noodig. En zie, indien men een leger noodig achtte, dan alleman soldaat, geweest in huis, geen kazernleven meer en op gestelde dagen de exercitie gaan aanleeren.

En de miljoenen die men nu aan dat vervloekte soldaatjespel verspilt kan men benuttigen tot algemeen welzijn, zooals: 1. de lasten op de levensmiddelen verminderen of afschaffen; 2. Het onderwijs of beroepsonderwijs invoeren en uitbreiden; 3. Voor u, landlieden, wanneer de vorst, hagel of iets dergelijks uwen oogst doet mislukken, zou men geld vinden om u de gedane schade te vergoeden. Dan zou men u niet meer moeten afschepen met « er is geen geld » om u niet te moeten helpen.

Ziedaar de wensch der socialistischen, en dit kan maar als gij allen er aan medehelpt, als gij allen uwen steun aan hen geeft die daar aan verandering wil brengen.

LIBERT.

BRIEFBUS

Louis de Lange. — Uw stukje is te onbeduidend. Doet uw best; misschien zal het eene volgende maal ter opname geschikt zijn.

Een boer van Lokeren s-hrijft ons dat zekere heer Klein, te Olsene, in eene meeting met gesloten deuren de socialistischen uitgemakt heeft voor al wat slecht is, en daarbij gebruik gemaakt heeft van vervalschte uittrekselen uit papenbladen die honderdmaal gelogenstraft zijn geweest.

Och ja, wij weten het; dit is nu al wat onze vijanden kunnen: achter den rug lasteren en liegen, en niet toelaten dat iemand hen tegensprekt. Als ze echter daarmee denken te overwinnen, zou het wel mis kunnen uitvallen. Een tijdelijken triomf kunnen ze door dwang en laster wel veroveren, maar de boer zal wel ontwaken en tot ons komen.

Onzen vriend danken wij voor zijne mededeeling, en raden hem tevens aan, voort voor de ontvoogding zijner broeders te blijven werken.

Red.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van *De Landbouwer*

Seveneeken. — Een herbergier die zijn voorbeeld zou willen gevolgd zien, 0,10. — Bij het afgeven van den « Landbouwer » op straat, 0,10. — Een vriend uit het dorp zou willen dat iedereen zijn « Landbouwer » betaalde, zoo doende zou er middel zijn hem wekelijks of ten minste alle veertien dagen te ontvangen, 0,14. — Indien alle jonge dochters mijn voorbeeld volgden, den strijdpennning zou er wel bij varen, 0,05. — Van 3 arme werklieden die hun best zullen doen om socialistische propaganda te maken en zich zullen veren met de aanstaande kiezing voor den Werkrechtersraad, 0,06. — De wevers van Seveneeken zouden moeten den strijdpennning gedenken, en iedere maal een gebedel maken over hunne grieven die bestaan en waarover zij te klagen hebben, 0,07. — Wanneer gaan de landbouwers en werklieden van Beirvelde eens op den strijdpennning denken? Ontvangen te Loochristy in eene herberg van 3 personen, 0,25.

Bottelaere. — Omdat de pastoor de trouwers in 't vervolg in de hoogmis zou zegenen, 0,10.

Moortzele. — De baas uit het gemeentehuis heeft het secretariaat buiten gezet, in afwachting zijn zij in eene schuit gelogerd, 0,08.

Machelen. — Er wordt verzocht een groot gebed tot bekeering van den broodroover en de andere volksverdrukkens van Machelen, 0,10. — Och geef mij toch een serenade, al ware het maar met een instrument van een cent, 0,10.

Omdat Staf hem beter houdt, 0,10. — Omdat Staf zoo kontent was van de serenade, 0,10. — Omdat ieder Machelaar zoo een reisje zou mogen doen, 0,10. — Een Machelaar die Ansele alhier zou willen hooren spreken, 0,10. — Omdat elk aan den strijdpennning zou denken, 0,20. — Kan Ansele het gemeentehuis niet krijgen om meeting te geven? 0,25.

Zulte. — Rond de stoof gezeten: de Landbouwer is voor niet, maar ik geef toch, 0,10. — En ik ook, 0,02. — Dan geef ik ook, 0,05. — Gazetgever, wilt ge een pint hebben? 0,10. — B. R., 0,20. — Van een Olsenaar, 0,10. — Van eenen Olsenaar die « Vooruit » gelezen heeft, 0,10. — Omdat alle Zultenaars zouden geven, een Zultenaar, 0,10.

Lootenhulle. — Ontvangen van een partijgenoot, als drinkpenning. De propagandisten O. S. D. J. en Ph., 0,50.

Baelgem. — Omdat de schaper zijn plicht zou kwijten op den berg, 0,10. — Omdat de boer zich niet meer zou zat drinken, 0,10. — Een vriend uit de Driessstraat, 0,10. — Omdat de dikke in den koestal te Deinze, enz., 0,10.

Gent, drukkerij A. De Backer, Garenmarkt, 9.